

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
(навчальної) роботи
проф. Ю.Й. Гумінський
«31» 08 2020 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри медицини
катастроф та військової медицини
доц М.В. Матвійчук
«27» 08 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКСТРЕМАЛЬНА МЕДИЦИНА

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

кваліфікації освітньої «Магістр фармації, промислової фармації»
кваліфікації професійної «Провізор»

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»

форма навчання - денна

2020 – 2021 навчальний рік

1. Анотація курсу:

Семестр – 5

Обсяг модуля: загальна кількість годин – 90, із них практичних занять – 18, семінари – 8, самостійна робота – 64, кредитів ЄКТС – 3,0;
Програма дисципліни “Екстремальна медицина” складена відповідно до Стандарту вищої освіти України підготовки спеціаліста галузі знань 22 «Охорона здоров’я», спеціальності спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров’я» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» кваліфікації освітньої «Магістр фармації, промислової фармації», кваліфікації професійної «Провізор» від 26.07.2016, наказу МОН України №943 від 16.10.2009 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»; Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 683 від 05.06.2013 зі змінами «Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації»; Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України 15.04.2014.

Програма навчальної дисципліни “Екстремальна медицина” базується на положеннях Закону України “Про екстрену медичну допомогу” від 05.07.2012 р. № 5081-VI та адаптована до вимог Постанови Верховної Ради України від 17.04.2014 р. «Про додаткові заходи для зміцнення обороноздатності України» і виконується кафедрою медицини катастроф та військової медицини.

Головне завдання дисципліни ознайомлення студентів із загальними принципами, структурою, завданнями, методичними підходами та заходами надання першої медичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу, про вплив надзвичайних ситуацій на особистість; оволодіння навичками надання першої медичної допомоги постраждалим і пораненим.

Вивчення навчальної дисципліни “Екстремальна медицина” здійснюється на 3-му році навчання.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними модулю (залікового кредиту).

Програма дисципліни структурована в один модуль. Кредитно-трансферна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття за методикою передбачають навички надання домедичної допомоги в екстремальних умовах.

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, розв’язування ситуаційних задач, тренінгами з оволодіння навичками надання домедичної допомоги в екстремальних умовах; контроль практичних навичок.

Підсумковий контроль засвоєння модулю проводиться після його завершення. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за

багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

2. Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Передреквізити (Prerequisite) – базові знання з анатомії людини, нормальної фізіології, біологічної фізики та хімії та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити (Postrequisite) – закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з надання домедичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та бойових умовах.

3. Мета курсу: засвоїти принципи і способи захисту, організації та планування медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу; вміти надавати першу медичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах.

4. Результати навчання дисципліни:

Знати:

- табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення;
- основні принципи, правила та алгоритми надання першої медичної допомоги в секторі обстрілу, секторі укриття при веденні бойових дій та у міжбойовий період, відповідно до діючих стандартів і протоколів;
- способи відтягування, перенесення, переміщення пораненого з сектору обстрілу в сектор укриття;
- евакоємність санітарного транспорту та транспортних засобів загального призначення, що використовується для евакуації поранених і хворих;
- тактику рятувальника при ДТП;
- основні принципи медичної допомоги при бойовому стресі, заходи профілактики бойової втоми;
- правила заповнення медичної інформаційної картки;
- організацію та проведення лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та бойових умовах.
- організацію санітарного-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій та бойових умовах.
- організацію медичного захисту населення в надзвичайних ситуаціях.
- організацію та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат, в т.ч. масових.

Вміти:

- оцінити обстановку і виявляти небезпеки;
- провести первинний огляд за алгоритмом (САВСДЕ) за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу.

Оволодіти навичками:

Дихальна система:

- відновлення прохідності дихальних шляхів; прийоми Сафара;
- введення ротогорлового і носогорлового повітроводів;
- техніка ШВЛ рот до рота, рот до носа, дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою.

Серцево-судинна система:

- проведення серцево-легеневої реанімації.

Травма:

- способи зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, накладання різних видів джгутів, давлячої пов'язки, імпровізованих закруток;

- протишокові заходи;
- накладання шийного комірця;
- накладання шин (Крамера, вакуумних, Sam-Splint);
- іммобілізація хребта (фіксація постраждалого на довгій транспортувальній дошці з горизонтального положення пацієнта, із салону автомобіля);
- зняття шолому з мотоцикліста;
- екстрена евакуація з автомобіля;
- накладання оклюзійної клапанної пов'язки при відкритому і напруженому пневмотораксі.
- накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи, при наявності стороннього тіла в рані.

Інше:

- Переведення постраждалого (пораненого) в стабільне положення
  - Перша медичну допомогу при опіках, відмороженнях, гіпотермії, ураженні електричним струмом, блискавкою.
  - Перша медична допомога при утопленні.
  - Перша медична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомах, болю в серці, болю в животі, отруєнні невідомою речовиною, невідомим газом, укусах комах, собак, отруйних змій.
  - Надання домедичної допомоги при бойовому стресі в бойових (секторі укриття та евакуації) та небойових умовах.
  - Використання табельних засобів медичного оснащення: Аптечка медична загальновійськова індивідуальна (АМЗІ), пакет перев'язувальний індивідуальний (ППІ), аптечка індивідуальна (АІ-2), шпирц-тюбик, індивідуальний протихімічний пакет (ППП-8), засоби захисту органів дихання (протигази, респіратори, ватно-марлеві пов'язки), засоби захисту шкіри (ЗВК, Л-1, протичумний костюм).
- здатен продемонструвати:* знання і практичні навички з дисципліни
- самостійно вирішувати:* складні ситуаційні задачі за умов реального часу та нести відповідальність за прийняте рішення.

5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тематика практичних занять для студентів 3 курсу

Тематика практических занятий для студентов 3 курса

Subjects of practical employment for the students of 3 courses

№	Назва теми практичного заняття Название темы практического занятия The name of a theme of practical employment	Годин Часов Hours
1	<p>Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Перша медична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого / Чрезвычайные ситуации природного, техногенного и социалотно-политического характера, их медико-санитарные последствия / Natural, man-made and social-political emergencies, their medical consequences. First aid in the extreme and combat conditions. Primary survey of the casualty</p> <p>Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Класифікація надзвичайних ситуацій. Види медичної допомоги у системі ДСМК. Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах мирного часу та бойових умовах. Місце та обсяг надання першої медичної допомоги</p>	4

у бойових та небойових умовах. Огляд місця пригоди, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження. Контакт з постраждалим. Засоби особистої безпеки. Безпека в бойових умовах. Особливості огляду місця пригоди в бойових і небойових умовах. Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації згідно із протоколом Європейської ради реанімації 2015 року. Тривалість серцево-легеневої реанімації, ознаки, які вказують на її ефективність та можливість припинення. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації. Проведення первинного огляду. Огляд за алгоритмом САВСДЕ (КОЛЕСО). Визначення рівня свідомості за шкалою AVPU. Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця. Алгоритми надання домедичної допомоги в секторах обстрілу та укриття.

Классификация чрезвычайных ситуаций. Виды медицинской помощи в системе ГСМК. Понятие первой медицинской помощи в экстремальных условиях мирного времени и боевых условиях. Место и объем оказания первой медицинской помощи в боевых и небоевых условиях. Осмотр места происшествия, обеспечение личной безопасности, определение количества пострадавших и возможной причины их поражения. Контакт с пострадавшим. Средства личной безопасности. Безопасность в боевых условиях. Особенности осмотра места происшествия в боевых и небоевых условиях. Понятие о терминальных состояниях. Клиническая смерть, ее признаки. Абсолютные и относительные признаки биологической смерти. Техника нажатий на грудную клетку. Технология сердечно-легочной реанимации согласно протоколу Европейского совета реанимации 2015 года. Продолжительность сердечно-легочной реанимации, признаки, указывающие на ее эффективность и возможность прекращения. Ошибки и осложнения, возникающие при проведении сердечно-легочной реанимации. Правовые и этические аспекты сердечно-легочной реанимации. Проведение первичного осмотра. Обзор по алгоритму САВСДЕ (КОЛЕСО). Определение уровня сознания по шкале AVPU. Виды повреждений в боевых условиях. Средства индивидуального медицинского оснащения военнослужащих. Алгоритмы оказания первой медицинской помощи в секторах обстрела и укрытия

Classification of emergencies. Types of medical care in the EMS system. The conception of pre-hospital care in extreme conditions of peacetime and wartime. Place and scope of first aid in combat and non-combat conditions. Size-up of scene, personal safety measures, determination of the casualty number and possible cause of an affect. Contacting the victim. Personal protection equipment (PPE). Safety in combat. Peculiarities of the scene in combat and non-combat conditions. The concept of terminal states. Clinical death, its symptoms. Absolute and relative signs of biological death. Chest compression's technique. Cardiopulmonary resuscitation (CPR) according to the European Resuscitation Council protocol 2015. Duration of CPR, signs that indicate its effectiveness and the possibility of its termination. Mistakes and complications that occur during CPR. Legal and ethical issues of CPR. Primary survey performance. Survey due to CABCDE algorithm. Qualification of the consciousness level according to the

<p>AVPU scale. Types of injuries in combat conditions. Means of individual medical equipment of the serviceperson. Algorithms for providing pre-hospital care in the sectors of shelling and shelter.</p>	
<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Класифікація надзвичайних ситуацій. Види медичної допомоги у системі ДСМК. Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах мирного часу та бойових умовах. Місце та обсяг надання першої медичної допомоги у бойових та небойових умовах. Огляд місця пригоди, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження. Контакт з постраждалим. Засоби особистої безпеки. Безпека в бойових умовах. Особливості огляду місця пригоди в бойових і небойових умовах. Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації згідно із протоколом Європейської ради реанімації 2015 року. Тривалість серцево-легеневої реанімації, ознаки, які вказують на її ефективність та можливість припинення. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації. Проведення первинного огляду. Огляд за алгоритмом САВСДЕ (КОЛЕСО). Визначення рівня свідомості за шкалою AVPU. Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця. Алгоритми надання домедичної допомоги в секторах обстрілу та укриття.</p> <p>Классификация чрезвычайных ситуаций. Виды медицинской помощи в системе ГСМК. Понятие первой медицинской помощи в экстремальных условиях мирного времени и боевых условиях. Место и объем оказания первой медицинской помощи в боевых и небоевых условиях. Осмотр места происшествия, обеспечение личной безопасности, определение количества пострадавших и возможной причины их поражения. Контакт с пострадавшим. Средства личной безопасности. Безопасность в боевых условиях. Особенности осмотра места происшествия в боевых и небоевых условиях. Понятие о терминальных состояниях. Клиническая смерть, ее признаки. Абсолютные и относительные признаки биологической смерти. Техника нажатий на грудную клетку. Технология сердечно-легочной реанимации согласно протоколу Европейского совета реанимации 2015 года. Продолжительность сердечно-легочной реанимации, признаки, указывающие на ее эффективность и возможность прекращения. Ошибки и осложнения, возникающие при проведении сердечно-легочной реанимации. Правовые и этические аспекты сердечно-легочной реанимации. Проведение первичного осмотра. Обзор по алгоритму САВСДЕ (КОЛЕСО). Определение уровня сознания по шкале AVPU. Виды повреждений в боевых условиях. Средства индивидуального медицинского оснащения военнослужащих. Алгоритмы оказания первой медицинской помощи в секторах обстрела и укрытия</p> <p>Classification of emergencies. Types of medical care in the EMS system. The conception of pre-hospital care in extreme conditions of peacetime and wartime. Place and scope of first aid in combat and non-combat conditions. Size-up of scene, personal safety measures, determination of the casualty number and possible cause of an affect. Contacting the victim. Personal protection equipment (PPE). Safety in combat. Peculiarities of the scene in combat and non-combat</p>	<p>8</p>

	<p>conditions. The concept of terminal states. Clinical death, its symptoms. Absolute and relative signs of biological death. Chest compression's technique. Cardiopulmonary resuscitation (CPR) according to the European Resuscitation Council protocol 2015. Duration of CPR, signs that indicate its effectiveness and the possibility of its termination. Mistakes and complications that occur during CPR. Legal and ethical issues of CPR. Primary survey performance. Survey due to CABCDE algorithm. Qualification of the consciousness level according to the APVU scale. Types of injuries in combat conditions. Means of individual medical equipment of the serviceperson. Algorithms for providing pre-hospital care in the sectors of shelling and shelter.</p>	
2	<p>Порушення прохідності дихальних шляхів. Перша медична допомога / Нарушение проходимости дыхательных путей. Первая медицинская помощь / Airway patency impairment. First aid Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових повітроводів). Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти. Пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ). Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Переведення пораненого (постраждалого) у стабільне положення. Анатомо-фізіологіческие особенности дыхательных путей. Причины непроходимости дыхательных путей. Признаки полной и частичной непроходимости дыхательных путей. Техника обеспечения проходимости дыхательных путей (запрокидывание головы; выведение нижней челюсти, введение носо-, ротогорловых воздухопроводов). Особенности удаления инородного тела из дыхательных путей беременной женщины, тучного человека, младенца. Устройства для искусственной вентиляции легких. Техника искусственной вентиляции легких (рот в рот, рот в нос, рот в лицевую маску, мешком АМБУ). Острые нарушения дыхания в боевых условиях. Пневмоторакс: виды, признаки, первая медицинская помощь. Перевод раненого (пострадавшего) в стабильное положение. Anatomical and physiological features of the respiratory tract. Causes of airway obstruction. Signs of complete and partial airway obstruction. Technique of ensuring airway patency (head tilt; jaw thrust; insertion of the nasopharyngeal and oropharyngeal airways). Peculiarities of a foreign body removal from the respiratory tract of a pregnant woman, obese person, baby. Devices for artificial lung ventilation (AVL). Techniques of AVL (mouth to mouth, mouth to nose, mouth to face mask, AMBU bag). Acute respiratory disorders in combat. Pneumothorax: types, signs and symptoms, first aid. Transfer of the injured into the recovery position.</p>	2
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових повітроводів). Особливості видалення стороннього тіла з</p>	6

	<p>дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти. Пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ). Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Переведення пораненого (постраждалого) у стабільне положення. Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непроходимості дихальних шляхів. Признаки повної і часткової непроходимості дихальних шляхів. Техніка забезпечення проходимості дихальних шляхів (запрокидання голови; виведення нижньої щелепної частини, введення носово-, ротогортанових повітропроводів). Особливості видалення чужорідного тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, тучного чоловіка, дитини. Устройства для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот в рот, рот в нос, рот в лицеву маску, мішком АМБУ). Острії порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Переведення пораненого (постраждалого) в стабільне положення.</p> <p>Anatomical and physiological features of the respiratory tract. Causes of airway obstruction. Signs of complete and partial airway obstruction. Technique of ensuring airway patency (head tilt; jaw thrust; insertion of the nasopharyngeal and oropharyngeal airways). Peculiarities of a foreign body removal from the respiratory tract of a pregnant woman, obese person, baby. Devices for artificial lung ventilation (AVL). Techniques of AVL (mouth to mouth, mouth to nose, mouth to face mask, AMBU bag). Acute respiratory disorders in combat. Pneumothorax: types, signs and symptoms, first aid. Transfer of the injured into therecovery position.</p>	
3	<p>Кровотечі і методи їх зупинки / Кровотечения и методы их остановки / Bleeding and methods of bleeding control Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бинд), підняття кінцівки. Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування. Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Перша медична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання першої медичної допомоги.</p> <p>Причины и признаки внешнего кровотечения. Понятие о критическом наружном кровотечении. Техника остановки наружного кровотечения: давление на рану, тампонирование раны, давящая повязка (израильский бинд), поднятие конечности. Кровоостанавливающие средства на марлевой основе, техника применения. Показания и техника наложения различных видов жгутов и импровизированных закруток. Показания и правила применения химических средств для остановки кровотечения. Причины и признаки внутреннего кровотечения. Первая медицинская помощь при внутреннем кровотечении. Понятие о коллапсе и шоке, причины их возникновения, распознавания и оказания первой медицинской помощи.</p> <p>Etiology and signs of external bleeding. The concept of critical exsanguination. Techniques of an external bleeding control: wound pressure, pack of the wound,</p>	2

	<p>pressure bandage (Israeli bandage), and limb elevation. Hemostatic agents on a gauze basis, technique of its application. Indications and technique of different types of tourniquets and improvised twists application. The use of chemical means for the bleeding control: indications and rules. Causes and signs of internal bleeding. First aid for internal bleeding. The concept of collapse and shock: causes, recognition and first aid.</p>	
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський биндаж), підняття кінцівки. Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування. Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Перша медична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання першої медичної допомоги. Причины и признаки внешнего кровотечения. Понятие о критическом наружном кровотечении. Техника остановки наружного кровотечения: давление на рану, тампонирование раны, давящая повязка (израильский биндаж), поднятие конечности. Кровоостанавливающие средства на марлевой основе, техника применения. Показания и техника наложения различных видов жгутов и импровизированных закруток. Показания и правила применения химических средств для остановки кровотечения. Причины и признаки внутреннего кровотечения. Первая медицинская помощь при внутреннем кровотечении. Понятие о коллапсе и шоке, причины их возникновения, распознавания и оказания первой медицинской помощи. Etiology and signs of external bleeding. The concept of critical exsanguination. Techniques of an external bleeding control: wound pressure, pack of the wound, pressure bandage (Israeli bandage), and limb elevation. Hemostatic agents on a gauze basis, technique of its application. Indications and technique of different types of tourniquets and improvised twists application. The use of chemical means for the bleeding control: indications and rules. Causes and signs of internal bleeding. First aid for internal bleeding. The concept of collapse and shock: causes, recognition and first aid.</p>	6
4	<p>Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Перша медична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах / Виды повреждений в боевых и небоевых условиях. Первая медицинская помощь при ранениях, переломах, вывихах, растяжениях / Types of injuries in combat and non-combat conditions. First aid for injuries, fractures, dislocations, sprains Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work Причини та ознаки ран м'яких тканин, проникаючих і непроникаючих ран черепа, грудної клітки, живота. Особливості бойових поранень. Протекція ран накладанням пов'язок. Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи. Поранення грудної клітки. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота. Накладання пов'язок при наявності стороннього тіла в рані. Причины та ознаки травм голови, хребта і тазу. Види травм кінцівок</p>	4

<p>(переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини та ознаки. Абсолютні ознаки переломів. Транспортні катастрофи. Класифікація та причини та медико-санітарні наслідки. Структура санітарних втрат. Надання першої медичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП). Особливості надання першої медичної допомоги при відкритих переломах. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами. Тактика рятувальника при ДТП.</p> <p>Причини и признаки ран мягких тканей, проникающих и непроникающих ран черепа, грудной клетки, живота. Особенности боевых ранений. Протекция ран наложением повязок. Техника наложения повязок при ранениях черепа, глаз, уха, нижней челюсти. Ранения грудной клетки. Пневмоторакс: виды, признаки, первая медицинская помощь. Особенности наложения повязок при проникающих ранениях живота. Наложение повязок при наличии инородного тела в ране. Причины и признаки травм головы, позвоночника и таза. Виды травм конечностей (переломы: открытые и закрытые, растяжения связок, вывихи), причины и признаки. Абсолютные признаки переломов. Транспортные катастрофы. Классификация и причины и медико-санитарные последствия. Структура санитарных потерь. Оказание первой медицинской помощи при дорожно-транспортном происшествии (ДТП). Особенности оказания первой медицинской помощи при открытых переломах. Транспортная иммобилизация табельными и приспособленными средствами. Тактика спасателя при ДТП.</p> <p>Causes and signs of soft tissue wounds, penetrating and non-penetrating wounds of the skull, chest, abdomen. Characteristics of combat wounds. Wound protection by dressing and bandaging. The technique of applying bandages for injuries of the skull, eye, ear, lower jaw. Chest injuries. Pneumothorax: types, symptoms, first aid. Peculiarities of bandaging for penetrating abdominal injuries. Applying bandages in case of the impaled wound. Causes and signs of head, spine and pelvic injuries. Types of limb injuries (fractures: open and closed, sprains, dislocations), causes and symptoms. Absolute signs of fractures. Motor vehicle collisions (MVC). Classification and causes, and medical consequences. The structure of sanitary losses. First aid in case of an MVC. Peculiarities of first aid for open fractures. Temporary immobilization with regular and improvised means. Rescuer's tactics in case of an MVC</p>	
<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Причини та ознаки ран м'яких тканин, проникаючих і непроникаючих ран черепа, грудної клітки, живота. Особливості бойових поранень. Протекція ран накладанням пов'язок. Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи. Поранення грудної клітки. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота. Накладання пов'язок при наявності стороннього тіла в рані.</p> <p>Причини та ознаки травм голови, хребта і тазу. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини та ознаки. Абсолютні ознаки переломів. Транспортні катастрофи. Класифікація та причини та медико-санітарні наслідки. Структура санітарних втрат. Надання першої медичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП). Особливості надання першої медичної допомоги при відкритих переломах. Транспортна іммобілізація табельними</p>	6

	<p>та пристосованими засобами. Тактика рятувальника при ДТП.</p> <p>Причини и признаки ран мягких тканей, проникающих и непроникающих ран черепа, грудной клетки, живота. Особенности боевых ранений. Протекция ран наложением повязок. Техника наложения повязок при ранениях черепа, глаз, уха, нижней челюсти. Ранения грудной клетки. Пневмоторакс: виды, признаки, первая медицинская помощь. Особенности наложения повязок при проникающих ранениях живота. Наложение повязок при наличии инородного тела в ране. Причины и признаки травм головы, позвоночника и таза. Виды травм конечностей (переломы: открытые и закрытые, растяжения связок, вывихи), причины и признаки. Абсолютные признаки переломов. Транспортные катастрофы. Классификация и причины и медико-санитарные последствия. Структура санитарных потерь. Оказание первой медицинской помощи при дорожно-транспортном происшествии (ДТП). Особенности оказания первой медицинской помощи при открытых переломах. Транспортная иммобилизация табельными и приспособленными средствами. Тактика спасателя при ДТП.</p> <p>Causes and signs of soft tissue wounds, penetrating and non-penetrating wounds of the skull, chest, abdomen. Characteristics of combat wounds. Wound protection by dressing and bandaging. The technique of applying bandages for injuries of the skull, eye, ear, lower jaw. Chest injuries. Pneumothorax: types, symptoms, first aid. Peculiarities of bandaging for penetrating abdominal injuries. Applying bandages in case of the impaled wound. Causes and signs of head, spine and pelvic injuries. Types of limb injuries (fractures: open and closed, sprains, dislocations), causes and symptoms. Absolute signs of fractures. Motor vehicle collisions (MVC). Classification and causes, and medical consequences. The structure of sanitary losses. First aid in case of an MVC. Peculiarities of first aid for open fractures. Temporary immobilization with regular and improvised means. Rescuer's tactics in case of an MVC</p>	
5	<p>Перша медична допомога при найпоширеніших невідкладних станах / Первая медицинская помощь при распространенных неотложных состояниях / First aid for the most common emergencies Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Причини, діагностика і перша медична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомгах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною, невідомим газом, укусах комах, собак, отруйних змій. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Перша медична допомога. Допомога при ураженні електричним струмом. блискавкою.</p> <p>Причины, диагностика и первая медицинская помощь при обморок, коме неясной этиологии, судорогах, боли в сердце (стенокардии, инфаркте), инсульте, острой боли в животе, отравлении неизвестным веществом, неизвестным газом, укусах насекомых, собак, ядовитых змей. Помощь на воде: распознавание утопленника, приближения к нему, транспортировки к берегу. Первая медицинская помощь. Помощь при поражении электрическим током, молнией.</p> <p>Causes, investigation and first aid for fainting, coma of unknown etiology, convulsions, heart pain (angina, heart attack), stroke, acute abdominal pain, poisoning by an unknown substance, unknown gas, insect bites, animal bites</p>	4

	(dogs), poisonous snakes. Assistance on the water: recognizing the drowning person, approaching him, transporting him to shore. First aid. Aid in case of the current strike, lightning strike.	
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Причини, діагностика і перша медична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною, невідомим газом, укусах комах, собак, отруйних змій. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Перша медична допомога. Допомога при ураженні електричним струмом. блискавкою.</p> <p>Причины, диагностика и первая медицинская помощь при обморок, коме неясной этиологии, судорогах, боли в сердце (стенокардии, инфаркте), инсульте, острой боли в животе, отравлении неизвестным веществом, неизвестным газом, укусах насекомых, собак, ядовитых змей. Помощь на воде: распознавание утопленника, приближения к нему, транспортировки к берегу. Первая медицинская помощь. Помощь при поражении электрическим током, молнией.</p> <p>Causes, investigation and first aid for fainting, coma of unknown etiology, convulsions, heart pain (angina, heart attack), stroke, acute abdominal pain, poisoning by an unknown substance, unknown gas, insect bites, animal bites (dogs), poisonous snakes. Assistance on the water: recognizing the drowning person, approaching him, transporting him to shore. First aid. Aid in case of the current strike, lightning strike.</p>	8
6	<p>Засоби масового ураження. Перша медична допомога / Средства массового поражения. Первая медицинская помощь / Means of mass destruction. First aid</p> <p>Аудиторна робота / аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Класифікація та характеристика сильнодіючих отруйних речовин. Перша медична допомога при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами. Уражаючі фактори аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Радіаційні ураження. Променева хвороба, ознаки. Радіопротектори Перша медична допомога в бойових та небойових умовах.</p> <p>Аварии на химически опасных объектах. Классификация и характеристика сильнодействующих ядовитых веществ. Первая медицинская помощь при поражении сильнодействующими ядовитыми веществами. Поражающие факторы аварий на радиационно опасных объектах. Радиационные поражения. Лучевая болезнь, признаки. Радиопротекторы Первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.</p> <p>Accidents at chemically dangerous objects. The concept of chemical weapon. Classification and characteristics of potent toxic substances. First aid for severe poisonous substances affection. Accidents at nuclear power plants. Types. Hazard assessment on the IAEA scale. Impact factors at radiation-hazardous objects. Radiation injuries. Radiation disease, symptoms. Radiation protectors. First aid in combat and non-combat conditions. The Individual first-aid kit (AI-2). Content and purpose. How to use.</p>	2
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Класифікація та характеристика сильнодіючих отруйних речовин. Перша медична допомога при ураженні</p>	8

	<p>сильнодіючими отруйними речовинами. Уражаючі фактори аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Радіаційні ураження. Променева хвороба, ознаки. Радіопротектори Перша медична допомога в бойових та небойових умовах.</p> <p>Аварии на химически опасных объектах. Классификация и характеристика сильнодействующих ядовитых веществ. Первая медицинская помощь при поражении сильнодействующими ядовитыми веществами. Поражающие факторы аварий на радиационно опасных объектах. Радиационные поражения. Лучевая болезнь, признаки. Радиопротекторы Первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях. Accidents at chemically dangerous objects. The concept of chemical weapon. Classification and characteristics of potent toxic substances. First aid for severe poisonous substances affection. Accidents at nuclear power plants. Types. Hazard assessment on the IAEA scale. Impact factors at radiation-hazardous objects. Radiation injuries. Radiation disease, symptoms. Radiation protectors. First aid in combat and non-combat conditions. The Individual first-aid kit (AI-2). Content and purpose. How to use.</p>	
7	<p>Надання першої медичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях / Оказание первой медицинской помощи при термических и химических поражениях / First aid for thermal and chemical injuries.</p> <p>Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Опіки, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Відмороження, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Траншейна стопа, замерзання, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Гіпертермія, перша медична допомога в бойових і небойових умовах.</p> <p>Ураження електричним струмом, перша медична допомога. Особливості ураження бойовими вогнесумішами, домедична допомога. Дії кислот і лугів, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різного походження.</p> <p>Ожоги, классификация, признаки, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях. Отморожения, классификация, признаки, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях. Траншейная стопа, замерзание, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях. Гипертермия, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.</p> <p>Поражение электрическим током, первая медицинская помощь. Особенности поражения боевыми огнесмесями, первая медицинская помощь. Воздействие кислот и щелочей, первая медицинская помощь. Особенности помощи при ожогах глаз различного происхождения.</p> <p>Burns: classification, signs, first aid in combat and non-combat conditions. Frostbite: classification, symptoms, first aid in combat and non-combat conditions. Trench foot, freezing: first aid in combat and non-combat conditions. Hyperthermia: first aid in combat and non-combat conditions. Electric shock: first aid. Peculiarities of combat incendiary fuel, pre-hospital medical care. Actions of acids and alkalis, pre-hospital care. Features of care in case of eye burns of various origins.</p>	2
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Опіки, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Відмороження, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Траншейна стопа, замерзання,</p>	8

	<p>перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Гіпертермія, перша медична допомога в бойових і небойових умовах.</p> <p>Ураження електричним струмом, перша медична допомога. Особливості ураження бойовими вогнесумішами, домедична допомога. Дії кислот і лугів, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різного походження.</p> <p>Ожоги, класифікація, признаки, першая медыцынская дапамога в баявых і небаявых умовах. Отморожэня, класифікація, признаки, першая медыцынская дапамога в баявых і небаявых умовах. Траншейная стопа, замэрзання, першая медыцынская дапамога в баявых і небаявых умовах. Гіпертэрмія, першая медыцынская дапамога в баявых і небаявых умовах.</p> <p>Паражэньне электрычным токам, першая медыцынская дапамога. Асабнасьці паражэньня баявымі агнесмяямі, першая медыцынская дапамога. Воздзействіе кіслот і шэлачэй, першая медыцынская дапамога. Асабнасьці дапамогі пры ажогах глян разлічнага праясходжэньня.</p> <p>Burns: classification, signs, first aid in combat and non-combat conditions. Frostbite: classification, symptoms, first aid in combat and non-combat conditions. Trench foot, freezing: first aid in combat and non-combat conditions. Hyperthermia: first aid in combat and non-combat conditions. Electric shock: first aid. Peculiarities of combat incendiary fuel, pre-hospital medical care. Actions of acids and alkalis, pre-hospital care. Features of care in case of eye burns of various origins.</p>	
8	<p>Паведінка людзей в надзьвачайных сітуацыях і баявых умовах. Баявы стрэс: ознакі, прафілактыка, перша медычна дапамога / Поведение людзей в чрэзьвачайных сітуацыях і баявых умовах. Баявы стрэс: признакі, прафілактыка, першая медыцынская дапамога / Human behavior in emergencies and combat conditions. Combat stress: symptoms, prevention, first aid</p> <p>Аудыторна робота / Аудыторная работа/ Classroom work</p> <p>Асабнасьці паведінкі людзей в надзьвачайных сітуацыях. Тыповыя рэакцыі медыцынскіх працэвінківаў на рэзныя траўматычныя падзіі. Механізьмы фармуваньня стрэсастыўкості у медыцынскіх працэвінківаў. Тэхналогіі прафілактыкі посттраўматычных стрэсавых рэзладів. Дэбрыфінг як мэтад псыхалогічнай карэкцыі посттраўматычных стрэсавых рэзладів. Баявы стрэс і баява втома: ознакі, прафілактыка та асновныя прынцыпы наданьня першай медычнай дапамогі в баявых (сектары ўкрытця та эвакуацыі) та небаявых умовах.</p> <p>Асабнасьці паведэньня людзей в чрэзьвачайных сітуацыях. Тыпчыныя рэакцыі медыцынскіх работнікаваў на разлічныя траўматычныя сабытыя. Механізьмы фарміраваньня стрэсастыўкості у медыцынскіх работнікаваў. Тэхналогіі прафілактыкі посттраўматычных стрэсавых расстройств. Дэбрыфінг как мэтад псыхалогічнай карэкцыі посттраўматычных стрэсавых расстройств. Баявы стрэс і баява усталосьць: признакі, прафілактыка і асновныя прынцыпы аказаньня першай медыцынскай дапамогі в баявых (сектары ўкрытця і эвакуацыі) і небаявых умовах.</p> <p>Peculiarities of human behavior in emergencies. Typical reactions of medical personnel to various traumatic events. Mechanisms of stress resistance formation in medical workers. Technologies for the prevention of post-traumatic stress disorders (PTSD). Debriefing as a method of psychological correction of PTSD. Combat stress and combat fatigue: signs, prevention and basic principles of first</p>	2

	aid in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.	
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях. Типові реакції медичних працівників на різні травматичні події. Механізми формування стресостійкості у медичних працівників. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.</p> <p>Бойовий стрес і бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання першої медичної допомоги в бойових (секторі укриття та евакуації) та небойових умовах.</p> <p>Особенности поведения людей в чрезвычайных ситуациях. Типичные реакции медицинских работников на различные травматические события. Механизмы формирования стрессоустойчивости у медицинских работников. Технологии профилактики посттравматических стрессовых расстройств. Дебрифинг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых расстройств. Боевой стресс и боевая усталость: признаки, профилактика и основные принципы оказания первой медицинской помощи в боевых (секторе укрытия и эвакуации) и небоевых условиях.</p> <p>Peculiarities of human behavior in emergencies. Typical reactions of medical personnel to various traumatic events. Mechanisms of stress resistance formation in medical workers. Technologies for the prevention of post-traumatic stress disorders (PTSD). Debriefing as a method of psychological correction of PTSD. Combat stress and combat fatigue: signs, prevention and basic principles of first aid in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.</p>	6
9	<p>Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Медична евакуація / Медицинская сортировка при возникновении массовых санитарных потерь. Медицинская эвакуация / Triage in case of mass casualties. Medical evacuation</p> <p>Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру і бойових умовах. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових (секторах обстрілу, укриття та евакуації) та небойових умовах. Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Медична евакуація. Організація надання допомоги під час транспортування в бойових (сектор укриття та евакуації) і не бойових умовах.</p> <p>Цель и задачи лечебно-эвакуационного обеспечения в условиях чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и боевых условиях. Организация и проведение медицинской сортировки при возникновении массовых санитарных потерь. Алгоритм проведения медицинской сортировки. Медицинская информационная карточка: назначение, правила заполнения. Организация и проведение перемещения (оттягивание, вынос) раненого в укрытие в боевых (секторах обстрела, укрытия и эвакуации) и небоевых условиях. Подготовка раненных (пораженных) к эвакуации. Медицинская эвакуация. Организация оказания помощи во время транспортировки в боевых (сектор укрытия и эвакуации)</p>	2

	<p>и не боевых условиях. The goal and objectives of medical and evacuation support in emergencies in case of natural, man-made and combat emergency conditions. Organization and performance of triage in case of mass casualties. Algorithm for triage. Triage tags: appointment, rules of completion. Organization and performance of transfer (pulling, carrying out) of the wounded to a shelter in combat (sectors of firing, shelter and evacuation) and non-combat conditions. Preparation of the wounded (injured) for evacuation. Medical evacuation. Organization of medical assistance during transportation in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.</p>	
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру і бойових умовах. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових (секторах обстрілу, укриття та евакуації) та не бойових умовах. Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Медична евакуація. Організація надання допомоги під час транспортування в бойових (сектор укриття та евакуації) і не бойових умовах. Цель и задачи лечебно-эвакуационного обеспечения в условиях чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и боевых условиях. Организация и проведение медицинской сортировки при возникновении массовых санитарных потерь. Алгоритм проведения медицинской сортировки. Медицинская информационная карточка: назначение, правила заполнения. Организация и проведение перемещения (оттягивание, вынос) раненого в укрытие в боевых (секторах обстрела, укрытия и эвакуации) и небоевых условиях. Подготовка раненных (пораженных) к эвакуации. Медицинская эвакуация. Организация оказания помощи во время транспортировки в боевых (сектор укрытия и эвакуации) и не боевых условиях. The goal and objectives of medical and evacuation support in emergencies in case of natural, man-made and combat emergency conditions. Organization and performance of triage in case of mass casualties. Algorithm for triage. Triage tags: appointment, rules of completion. Organization and performance of transfer (pulling, carrying out) of the wounded to a shelter in combat (sectors of firing, shelter and evacuation) and non-combat conditions. Preparation of the wounded (injured) for evacuation. Medical evacuation. Organization of medical assistance during transportation in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.</p>	8
	Підсумковий контроль / Итоговый контроль / The final control.	2
	Аудиторна робота / аудиторная работа/ Classroom work	24
	Самостійна робота / Самостоятельная работа / Independent work	64
	• Всего. • Всего. • At all.	90

**Перелік тем для самостійної роботи студентів 3-х курсів
при вивченні дисципліни «Екстремальна медицина»**

Назва теми	Кількість годин
Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Перша медична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого/ Чрезвычайные ситуации природного, техногенного и социально-политического характера, их медико-санитарные последствия / Natural, man-made and social-political emergencies, their medical consequences. First aid in the extreme and combat conditions. Primary survey of the casualty.	8
Порушення прохідності дихальних шляхів. Перша медична допомога / Нарушение проходимости дыхательных путей Первая медицинская помощь / Airway patency impairment. First aid	6
Кровотечі і методи їх зупинки / Кровотечения и методы их остановки / Bleeding and methods of bleeding control	6
Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Перша медична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах / Виды повреждений в боевых и небоевых условиях. Первая медицинская помощь при ранениях, переломах, вывихах, растяжениях / Types of injuries in combat and non-combat conditions. First aid for injuries, fractures, dislocations, sprains	6
Перша медична допомога при найпоширеніших невідкладних станах / Первая медицинская помощь при распространенных неотложных состояниях / First aid for the most common emergencies	8
Засоби масового ураження. Перша медична допомога / Средства массового поражения. Первая медицинская помощь / Means of mass destruction. First aid	8
Надання першої медичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях / Оказание первой медицинской помощи при термических и химических поражениях / First aid for thermal and chemical injuries.	8
Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, перша медична допомога / Поведение людей в чрезвычайных ситуациях и боевых условиях. Боевой стресс: признаки, профилактика, первая медицинская помощь / Human behavior in emergencies and combat conditions. Combat stress: symptoms, prevention, first aid	6
Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Медична евакуація / Медицинская сортировка при возникновении массовых санитарных потерь. Медицинская эвакуация / Triage in case of mass casualties. Medical evacuation	8
Всього	64

Перелік питань для підсумкового контролю з дисципліни «Екстремальна медицина»

1. Класифікація надзвичайних ситуацій.
2. Види медичної допомоги у системі ДСМК. Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах мирного часу та бойових умовах.
3. Місце та обсяг надання першої медичної допомоги у бойових та небойових умовах.
4. Огляд місця пригоди, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження. Контакт з постраждалим. Засоби особистої безпеки. Безпека в бойових умовах. Особливості огляду місця пригоди в бойових і небойових умовах.
5. Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті.
6. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації згідно із протоколом Європейської ради реанімації 2015 року.
7. Тривалість серцево-легеневої реанімації, ознаки, які вказують на її ефективність та можливість припинення.
8. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації.
9. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації.
10. Проведення первинного огляду. Огляд за алгоритмом САВСДЕ (КОЛЕСО).
11. Визначення рівня свідомості за шкалою AVPU.
12. Види ушкоджень в бойових умовах.
13. Засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця. Алгоритми надання домедичної допомоги в секторах обстрілу та укриття.
14. Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів.
15. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів.
16. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових повітроводів).
17. Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.
18. Пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ).
19. Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога.
20. Переведення пораненого (постраждалого) у стабільне положення.
21. Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу.
22. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж), підняття кінцівки.
23. Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування.
24. Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток.
25. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі.
26. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Перша медична допомога при внутрішній кровотечі.
27. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання першої медичної допомоги.

28. Причини та ознаки ран м'яких тканин, проникаючих і непроникаючих ран черепа, грудної клітки, живота. Особливості бойових поранень.
29. Протекція ран накладанням пов'язок. Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи.
30. Поранення грудної клітки. Пневмоторакс: види, ознаки, перша медична допомога. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота.
31. Накладання пов'язок при наявності стороннього тіла в рані.
32. Причини та ознаки травм голови, хребта і тазу.
33. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини та ознаки. Абсолютні ознаки переломів.
34. Транспортні катастрофи. Класифікація та причини та медико-санітарні наслідки. Структура санітарних втрат.
35. Надання першої медичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП).
36. Особливості надання першої медичної допомоги при відкритих переломах. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами. Тактика рятувальника при ДТП.
37. Причини, діагностика і перша медична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомач, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною, невідомим газом, укусах комах, собак, отруйних змій.
38. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Перша медична допомога.
39. Допомога при ураженні електричним струмом. блискавкою.
40. Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Поняття про хімічну зброю та характеристика сильнодіючих отруйних речовин. Перша медична допомога при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами.
41. Аварії на АЕС. Види. Оцінка небезпеки за шкалою МАГАТЕ. Уражаючі фактори аварій на радіаційно небезпечних об'єктах.
42. Радіаційні ураження. Променева хвороба, ознаки. Радіопротектори. Перша медична допомога в бойових та небойових умовах.
43. Аптечка індивідуальна (АІ-2). Склад і призначення. Правила користування.
44. Опіки, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах.
45. Відмороження, класифікація, ознаки, перша медична допомога в бойових і небойових умовах. Траншейна стопа, замерзання, перша медична допомога в бойових і небойових умовах.
46. Гіпертермія, перша медична допомога в бойових і небойових умовах.
47. Ураження електричним струмом, перша медична допомога.
48. Особливості ураження бойовими вогнесумішами, домедична допомога. Дії кислот і лугів, домедична допомога.
49. Особливості допомоги при опіках очей різного походження.
50. Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях.
51. Типові реакції медичних працівників на різні травматичні події.
52. Механізми формування стресостійкості у медичних працівників.
53. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів.
54. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.

55. Бойовий стрес і бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання першої медичної допомоги в бойових (секторі укриття та евакуації) та небойових умовах.

56. Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру і бойових умовах.

57. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення.

58. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових (секторах обстрілу, укриття та евакуації) та небойових умовах

59. Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Медична евакуація.

60. Організація надання допомоги під час транспортування в бойових (сектор укриття та евакуації) і не бойових умовах.

Перечень вопросов для итогового контроля по дисциплине «Экстремальная медицина»

1. Классификация чрезвычайных ситуаций.
2. Виды медицинской помощи в системе ГСМК. Понятие первой медицинской помощи в экстремальных условиях мирного времени и боевых условиях.
3. Место и объем оказания первой медицинской помощи в боевых и небоевых условиях.
4. Осмотр места происшествия, обеспечение личной безопасности, определение количества пострадавших и возможной причины их поражения. Контакт с пострадавшим. Средства личной безопасности. Безопасность в боевых условиях. Особенности осмотра места происшествия в боевых и небоевых условиях.
5. Понятие о терминальных состояниях. Клиническая смерть, ее признаки. Абсолютные и относительные признаки биологической смерти.
6. Техника нажатий на грудную клетку. Технология сердечно-легочной реанимации согласно протоколу Европейского совета реанимации 2015 года.
7. Продолжительность сердечно-легочной реанимации, признаки, указывающие на ее эффективность и возможность прекращения.
8. Ошибки и осложнения, возникающие при проведении сердечно-легочной реанимации.
9. Правовые и этические аспекты сердечно-легочной реанимации.
10. Проведение первичного осмотра. Обзор по алгоритму САВСДЕ (КОЛЕСО).
11. Определение уровня сознания по шкале AVPU.
12. Виды повреждений в боевых условиях.
13. Средства индивидуального медицинского оснащения военнослужащих. Алгоритмы оказания первой медицинской помощи в секторах обстрела и укрытия
14. Анатомо-физиологические особенности дыхательных путей.
15. Причины непроходимости дыхательных путей. Признаки полной и частичной непроходимости дыхательных путей.
16. Техника обеспечения проходимости дыхательных путей (запрокидывание головы; выведение нижней челюсти, введение носо-, ротогорловых воздухопроводов).
17. Особенности удаления инородного тела из дыхательных путей беременной женщины, тучного человека, младенца.
18. Устройства для искусственной вентиляции легких. Техника искусственной вентиляции легких (рот в рот, рот в нос, рот в лицевую маску, мешком АМБУ).
19. Острые нарушения дыхания в боевых условиях. Пневмоторакс: виды,

признаки, первая медицинская помощь.

20. Перевод раненого (пострадавшего) в стабильное положение.

21. Причины и признаки внешнего кровотечения. Понятие о критическом наружном кровотечении.

22. Техника остановки наружного кровотечения: давление на рану, тампонирование раны, давящая повязка (израильский бандаж), поднятие конечности.

23. Кровоостанавливающие средства на марлевой основе, техника применения.

24. Показания и техника наложения различных видов жгутов и импровизированных закруток.

25. Показания и правила применения химических средств для остановки кровотечения.

26. Причины и признаки внутреннего кровотечения. Первая медицинская помощь при внутреннем кровотечении.

27. Понятие о коллапсе и шоке, причины их возникновения, распознавания и оказания первой медицинской помощи.

28. Причины и признаки ран мягких тканей, проникающих и непроникающих ран черепа, грудной клетки, живота. Особенности боевых ранений.

29. Протекция ран наложением повязок. Техника наложения повязок при ранениях черепа, глаз, уха, нижней челюсти.

30. Ранения грудной клетки. Пневмоторакс: виды, признаки, первая медицинская помощь. Особенности наложения повязок при проникающих ранениях живота.

31. Наложение повязок при наличии инородного тела в ране.

32. Причины и признаки травм головы, позвоночника и таза.

33. Виды травм конечностей (переломы: открытые и закрытые, растяжения связок, вывихи), причины и признаки. Абсолютные признаки переломов.

34. Транспортные катастрофы. Классификация и причины и медико-санитарные последствия. Структура санитарных потерь.

35. Оказание первой медицинской помощи при дорожно-транспортном происшествии (ДТП).

36. Особенности оказания первой медицинской помощи при открытых переломах. Транспортная иммобилизация табельными и приспособленными средствами. Тактика спасателя при ДТП.

37. Причины, диагностика и первая медицинская помощь при обмороке, коме неясной этиологии, судорогах, боли в сердце (стенокардии, инфаркте), инсульте, острой боли в животе, отравлении неизвестным веществом, неизвестным газом, укусах насекомых, собак, ядовитых змей.

38. Помощь на воде: распознавание утопленника, приближения к нему, транспортировки к берегу. Первая медицинская помощь.

39. Помощь при поражении электрическим током, молнией.

40. Аварии на химически опасных объектах. Понятие о химическом оружии и характеристика сильнодействующих ядовитых веществ. Первая медицинская помощь при поражении сильнодействующими ядовитыми веществами.

41. Аварии на АЭС. Виды. Оценка опасности по шкале МАГАТЭ. Поражающие факторы аварий на радиационно опасных объектах.

42. Радиационные поражения. Лучевая болезнь, признаки. Радиопротекторы. Первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.

43. Аптечка индивидуальная (АИ-2). Состав и назначение. Правила использования.

44. Ожоги, классификация, признаки, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.

45. Отморожения, классификация, признаки, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях. Траншейная стопа, замерзание, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.
46. Гипертермия, первая медицинская помощь в боевых и небоевых условиях.
47. Поражение электрическим током, первая медицинская помощь.
48. Особенности поражения боевыми огнесмесями, первая медицинская помощь. Воздействие кислот и щелочей, первая медицинская помощь.
49. Особенности помощи при ожогах глаз различного происхождения.
50. Особенности поведения людей в чрезвычайных ситуациях.
51. Типичные реакции медицинских работников на различные травматические события.
52. Механизмы формирования стрессоустойчивости у медицинских работников.
53. Технологии профилактики посттравматических стрессовых расстройств.
54. Дебрифинг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых расстройств.
55. Боевой стресс и боевая усталость: признаки, профилактика и основные принципы оказания первой медицинской помощи в боевых (секторе укрытия и эвакуации) и небоевых условиях.
56. Цель и задачи лечебно-эвакуационного обеспечения в условиях чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и боевых условиях.
57. Организация и проведение медицинской сортировки при возникновении массовых санитарных потерь. Алгоритм проведения медицинской сортировки.
58. Организация и проведение перемещения (оттягивание, вынос) раненого в укрытие в боевых (секторах обстрела, укрытия и эвакуации) и небоевых условиях.
59. Подготовка раненных (пораженных) к эвакуации. Медицинская эвакуация.
60. Организация оказания помощи во время транспортировки в боевых (сектор укрытия и эвакуации) и не боевых условиях.

**LIST OF QUESTIONS FOR THE FINAL MODULE CONTROL -
DIFFERENTIATED CREDIT IN THE DISCIPLINE “EXTREME MEDICINE”**

1. Classification of emergencies.
2. Types of medical care in the EMS system. The concept of pre-hospital care in extreme peacetime and wartime conditions.
3. Place and scope of first aid in combat and non-combat conditions.
4. Size up of the scene, ensuring personal safety, detecting the number of casualties and the possible cause of affect. Contacting the casualty. Personal protective equipment. Safety in combat. Peculiarities of the scene size-up in combat and non-combat conditions.
5. The concept of terminal states. Clinical death, its symptoms. Absolute and relative signs of biological death.
6. The technique of the chest compressions. CPR techniques according to the ERC protocol in 2015.
7. Duration of cardiopulmonary resuscitation, signs that indicate its effectiveness and the possibility of its termination.
8. Mistakes and complications that occur during CPR.
9. Legal and ethical issues of CPR.
10. Primary survey. Review of the CABCADE algorithm.
11. Qualification the consciousness level according to the AVPU scale.
12. Types of injuries in combat.
13. Means of individual medical equipment of the serviceman. Algorithms for providing pre-hospital care in the sectors of shelling and shelter.

14. Anatomical and physiological features of the airways.
15. Causes of airway obstruction. Signs of complete and partial airway obstruction.
16. Techniques of ensuring airway patency (head-tilt; jaw-thrust; insertion of the nasopharyngeal and oropharyngeal airways).
17. Peculiarities of the airway obstruction removal in pregnant women, obese person, baby.
18. Devices for artificial lung ventilation. Technique of AVL (mouth to mouth, mouth to nose, mouth to face mask, AMBU bag).
19. Acute respiratory disorders in combat. Pneumothorax: types, symptoms, first aid.
20. Transfer of the wounded (injured) into a recovery position.
21. Causes and signs of external bleeding. The concept of critical exsanguination.
22. Techniques for bleeding control: direct pressure, packing of the wound, pressure bandage (Israeli bandage), elevation of the limb.
23. Hemostatic agents on a gauze basis, technique of application.
24. Indications and technique of tourniquet and improvised twists' application.
25. Bleeding control with chemical means: rules and indication.
26. Causes and signs of internal bleeding. First aid for internal bleeding.
27. The concept of collapse and shock, the causes, recognition and first aid.
28. Causes and signs of soft tissue wounds, penetrating and non-penetrating wounds of the skull, chest, abdomen. Features of combat wounds.
29. Wound protection by dressing and bandaging. The techniques of bandage application for injuries of the skull, eye, ear, lower jaw.
30. Chest injury. Pneumothorax: types, symptoms, first aid. Peculiarities of bandaging for penetrating abdominal injuries.
31. Applying bandages in case of impaled wound.
32. Causes and signs of head, spine and pelvic injuries.
33. Types of limb injuries (fractures: open and closed, sprains, dislocations), causes and symptoms. Absolute signs of fractures.
34. Traffic accidents (MVC). Classification and causes, medical consequences. The structure of sanitary losses.
35. Provision of first aid in case of a traffic accident.
36. Features of first aid for open fractures. Temporary immobilization by regular and improvised means. Rescuers tactics in case of an accident.
37. Causes, investigation and first aid for fainting, coma of unknown etiology, convulsions, heart pain (angina, heart attack), stroke, acute abdominal pain, poisoning by an unknown substance, unknown gas, insect bites, dogs, venomous snakes.
38. Assistance on the water: recognizing the drowning person, approaching him, transporting ashore. First aid.
39. Assistance in case of electric shock, lightning strike.
40. Accidents at chemically dangerous objects. The concept of chemical weapons. The concept and characteristics of potent toxic substances. First aid for severe poisonous substances affection.
41. Accidents at nuclear power plants. Types. Hazard assessment according to the IAEA scale. Impact factors of hazardous objects.
42. Radiation damage. Radiation disease, symptoms. Radioprotectors. First aid in combat and non-combat conditions.
43. Individual first aid kit individual (AI-2). Content and purpose. How to use.
44. Burns: classification, signs, first aid in combat and non-combat conditions.
45. Frostbite: classification, symptoms, first aid in combat and non-combat conditions. Trench foot, freezing: first aid in combat and non-combat conditions.

46. Hyperthermia: first aid in combat and non-combat conditions.
47. Electric shock, first aid.
48. Features of combat incendiary fuel affection, pre-hospital care. Actions of acids and alkalis, pre-hospital care.
49. Peculiarities of care for eye burns of various origins.
50. Features of human behavior in emergencies.
51. Typical reactions of medical workers to various traumatic events.
52. Mechanisms of stress resistance formation in medical workers.
53. Technologies for the prevention of post-traumatic stress disorders.
54. Debriefing as a method of psychological correction of post-traumatic stress disorders.
55. Combat stress and combat fatigue: signs, prevention and basic principles of first aid in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.
56. The goal and objectives of medical and evacuation support in emergencies of natural and man-made origin and combat conditions.
57. Organization and conduct of triage in case of mass casualty. Algorithm for triage. Medical triage card: appointment, rules of completion.
58. Organization and performance of wounded transferal (pulling, removal) to the shelter in combat (sectors of firing, shelter and evacuation) and non-combat conditions.
59. Preparation of the wounded (injured) for evacuation. Medical evacuation.
60. Organization of assistance during transportation in combat (shelter and evacuation sector) and non-combat conditions.

6. Види навчальних занять: практичне заняття, семінар, самостійна робота.

7. Форма навчання: денна.

8. Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний.

9. Методи контролю: усний, письмовий, тестовий, демонстрація практичних навичок.

10. Форми підсумкового контролю: підсумковий контроль: (диференційний залік).

11. Засоби діагностики успішності навчання: питання для поточного контролю, ситуаційні задачі, тести.

12. Мова навчання: українська, російська, англійська.

13. Система оцінювання успішності студентів з «Екстремальної медицини»

Система оценки успеваемости студентов по «Экстремальной медицине»

Value system of student's academic performance in the Discipline "EXTREME MEDICINE"

Тема / Тема / Topic	Максимальна кількість балів / Максимальное количество баллов / Maximum of scores
Змістовий модуль / Содержательный модуль / Intensional module	120
Індивідуальна робота / Индивидуальная работа / Individual task	-
ПК / ИК / FC	80
Всього / Всего / General	200

Загальні критерії оцінки за підсумковий контроль / Общие критерии оценки за итоговый контроль / General estimation criteria of finale control

Підсумковий контроль / Final control:

- підсумковий тестовий контроль - 35 питань (35 хвилин). Кожна правильна відповідь – 1 бал / **Итоговый тестовый контроль – 35 вопросов (35 минут). Каждый правильный ответ – 1 балл / Final test control – 35 questions (35 minets). Every true answer – 1 scores.**

- **практична частина** - ситуаційна задача та демонстрація виконання практичних навичок – 45 балів (*45-40 балів* – студент правильно виконав практичні навички; *39-30 балів* – виконує практичні навички, але з неточностями; *29-15 балів* – виконує практичні навички не повністю; *14 балів і менше* – не виконав практичний навичок. Критерії встановлення оцінки: *45-40 балів* – «відмінно», *39-30 балів* – «добре», *29-15 балів* – «задовільно», *14 балів і менше* – «незадовільно»).

- **Практическая часть** – ситуационная задача и демонстрация практических навыков – 45 баллов (45-40 баллов – студент правильно продемонстрировал практические навыки; 39-30 баллов – выполняет практические навыки, но с неточностями; 29-15 баллов – выполняет практические навыки не полностью; 14 и меньше – практических навыков продемонстрировать не может. Критерии выставления оценки: 45-40 баллов – «отлично», 39-30 – «хорошо», 29-15 – удовлетворительно, 14 и меньше – неудовлетворительно).

- **Simulation (practical) part** – solve a task and perform a skill – max number of points 45 (45-40 points – student's skill performance is exceptional: complete and accurate (without mistakes); 39-30 points – student's performance of practical skills is complete, but inaccurate; 29-15 points – student's performance of practical skills is incomplete; 14 and less – student failed to perform one or more practical skill. Evaluation criteria: 45-40 points – excellent, 39-30 points – good, 29-15 points – satisfactory, 14 and less points – failed).

Оцінювання дисципліни

Згідно рішення Вченої Ради ВНМУ від 27.09.2012 з 2012-2013 н.р. у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І.Пирогова введено іспити (з дисциплін, що включені до МЛП Крок-1 та Крок-2) та диференційні заліки на всіх факультетах та курсах.

1. Для всіх заліків, окрім останнього

Поточна успішність (ПУ) нараховується згідно *120-бальної шкали* – від 72 балів (оцінка 3) до 120 балів (оцінка 5).

Бали за ПК (підсумковий контроль) відповідають шкалі:

Оцінка «5» - 80–71 балів

Оцінка «4» - 70–61 балів

Оцінка «3» - 60–50 балів

2. Диференційний залік проводиться на останньому занятті за розкладом.

Оцінка за диференційний залік відповідає шкалі:

Оцінка «5» - 80–71 балів

Оцінка «4» - 70–61 балів

Оцінка «3» - 60–50 балів

3. Отримані бали відповідають фіксованій шкалі оцінок

Оцінка «5» - 200 – 180 балів

Оцінка «4» - 179 – 160 балів

Оцінка «3» - 159 – 122 бали

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни (практичні, аудиторні заняття, семестровий екзамен або залік).

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається - як середнє арифметичне всіх поточних оцінок з практичних занять дисципліни (сума поточних оцінок ділиться на кількість практичних занять з дисципліни).

За рішенням Вченої ради вищого навчального закладу до кількості балів, яку студент набрав з дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали за публікації наукових робіт, отримання призових місць на олімпіадах за профілем дисципліни та інше.

Критерії оцінки за дисципліну / Критерии оценки за дисциплину / Criteria of estimation for discipline (subject):

- „5” A – 180-200 балів (баллов, scores),
- „4” B – 170-179 балів (баллов, scores),
- „4” C – 160-169 балів (баллов, scores),
- „3” D – 141-159 балів (баллов, scores),
- „3” E – 122-140 балів (баллов, scores),
- „2” - FX, F

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка з дисципліни «Екстремальна медицина» виставляється за 200-бальною шкалою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах (максимальна кількість балів – 120) та оцінки підсумкового контролю (максимальна кількість балів – 80). Зарахування кредитів за вивчену дисципліну здійснюється за умови накопичення студентом 122 бали (що відповідає мінімальному значенню оцінки E за Шкалою ECTS).

Оцінювання знань з дисципліни проводять з урахуванням відповідних шкал:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,9	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни (FX) студент має право повторно її скласти: один раз кафедральній комісії за участю завідувача кафедри, останній раз – комісії за участю завідувача кафедри та представника деканату.

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах (F) студент зобов'язаний повторно її вивчити. Рішення приймається керівництвом ВНМУ ім. М.І. Пирогова відповідно до нормативних документів, затверджених у встановленому порядку.

14. Політика курсу

- Політика курсу здійснюється згідно Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII; Статуту ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Правил внутрішнього розпорядку ВНМУ, Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Кодексу академічної доброчесності, Положення безпеки про порядок проведення навчання і перевірки знань.

15. Перелік навчально-методичної літератури

1. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 396 с.
2. Вказівки щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) / А.В. Верба, О.А. Барбазюк, А.В. Швець, В.В. Стеблюк та ін. // під заг. ред. Головного психіатра МО України, доктора медичних наук О.В. Друзя, Головного психіатра МВС України, доктора медичних наук Гічуна В.С. – К., 2017. – 83 с.
3. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Середа І.К., Швець А.В. // За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД. Чалчинська Н.В., 2018. – 212 с.
4. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. – Київ. Юстон. – 2016. – 212 с.
5. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – Київ. – 2017. – 400 с.
6. Закон України №2801-XII від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
7. Закон України №5081-VI від 09.12.2015 р. «Про екстрену медичну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
8. Закон України від 01.01.2016 р. № 1489-14 «Про психіатричну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1489-14?info=1>.
9. Наказ директора Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України від 24.02.2017 № 3 «Про затвердження Тимчасового порядку організації надання невідкладної (екстреної) медичної допомоги у Збройних Силах України».
10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2014 р. № 34 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.05.2012 р. № 366 «Про затвердження Загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації».
12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016 р. № 121 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі».
13. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2): підготовка військовослужбовця з тактичної медицини. – К.: МП Леся, 2015. – 148 с.
14. Стандарт підготовки: Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї) (видання 1). – К.: МП Леся, 2015. – 416 с.
15. Стеблюк В.В. Розлади психічного здоров'я військовослужбовців в умовах застосування збройних сил: превенція, первинна діагностика, домедична та перша

медична допомога / посібник для командирів, фахівців служби морально-психологічного забезпечення, медичних працівників військової ланки // В.В. Стеблюк, І.Ф. Гончаренко, А.В. Швець та ін. – К., 2017. – 52 с.

16. Emergency war surgery manual (the 4th revision). Handbook. – 2013. – 566p.
17. MCO 5351.1 Combat and operational stress control programe / Headquarters. Department of the Navy. – Washington, DC: Marine Corps, Pentagon, 2013. – 56 p.
18. NATO STANAG 2122. AMedP-8.15, Edition A, Version 1, Requirement for training in casualty care and basic hygiene for all military personnel. – 2017. – 22 p.
19. NATO STANAG 2126. MEDSTD (Edition 6) – First-aid dressings, First aid kits and Emergency medical care kits. – 2009. – 13 p.
20. NATO STANAG 2222. / AMedP-8.1 – Emergency medical care in operational environment. – 2016. – 30 p.
21. NATO STANAG 2549 / AMedP-24: Emergency care in the operational environment. – 2011. – 348 p.
22. TCCC Guidelines for Medical Personnel 31 January 2017 / Режим доступу: <https://www.naemt.org/education/naemt-tccc/tccc-mp-guidelines-and-curriculum>.

Інформаційні ресурси

- Сайт кафедри медицини катастроф та військової медицини – emergency.vnmu.edu.ua

- Сайт бібліотеки – library.vsmu.edu.ua

Додаткові інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

2. Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри медицини катастроф та військової медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова Протокол № 11 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

доц. М.В. Матвійчук

Викладач відповідальний
за дисципліну

доц. Н.Д. Корольова

електронна адреса кафедри: emergency@vnmu.edu.ua